

Kokemuksia Luontokunnat-toiminnasta

Näkökulmia maa- ja metsätalousministeriön puolelta

Luontokunnat verkoston tulevaisuus -seminaari 7.5.2026
Maa- ja metsätalousministeriö, Johanna Niemivuo-Lahti

Kuvat: MMM:n internet-sivusto,¹
Vieraslajit.fi: Terhi Rytteri

Kuntien luontotyötä tarvitaan

- Kunnilla on **paikallista osaamista, kykyä ja halua** suojella, sekä hoitaa ja käyttää kestävästi, monipuolisesti ja tavoitteellisesti luonnon monimuotoisuutta.
- **Ratkaisut** luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ovat usein **paikallisia**.
- Kuntien **verkostoituminen** muiden kuntien kanssa vahvistaa yhteistyön, toiminnan ja tiedonkulun kautta koordinaatiota ja **osaamista hyvistä käytännöistä ja toimintatavoista**, sekä antaa vertaistukea ja mahdollistaa myös kuntien yhteisiä hankkeita.

Kuntien luontotyö on MMM:lle erityisen tärkeää

- Luontokuntien työssä näkyy konkreettisenä luonnon monimuotoisuustyön **valtavirtaistaminen**;
 - **Kunta voi valtavirtaistaa** luonnon monimuotoisuusasioita vaikuttamalla **alueensa toimijoihin** kuten asukkaisiin, yrityksiin, maa- ja metsätalousyrittäjiin sekä vapaa-ajan asukkaisiin siten, että alueen toimijoiden tietoisuus luonnon monimuotoisuudesta ja siihen liittyvä toiminta lisääntyy.
- Kunnissa luontoon kohdennetaan voimavaroja myös **suojelualueiden ulkopuolelle**;
 - Luontokunnat tekevät **käytännön työtä** luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja turvaamiseksi, myös suojelualueiden ulkopuolella.
- Kuntien luontotyö ja Luontokuntien yhteistyö tulee korostumaan useissa **keskeisissä Suomen valtakunnallisen luontotyön käytännön toteutuksessa**, kuten kansallisen **ennallistamissuunnitelman** toimeenpanossa sekä kansallisen luonnon **monimuotoisuusstrategian** toimeenpanossa.

Kuvat: Terhi Rytteri

Esimerkki kuntien luontotyöstä ja sen konkreettisesta valtavirtaistamisesta

- **Haitalliset vieraslajit** ovat yksi **suurimmista uhkatekijöistä** luonnon monimuotoisuudelle.
- Useissa Luontokunnat-verkostossa edustettuina olevissa kunnissa on osallistuttu **vieraslajitorjuntaan yksityisen yrityksen kehittämän mobiilipelin ja kansalaisten avulla**.
 - Osallistuja etsii, dokumentoi ja torjuu vieraslajikasveja, hyväksytyistä suorituksista maksetaan palkkio, palkkiobudjeteista vastaavat mukana olevat kunnat ja kaupungit, kansalaiset hoitavat torjunnan.
 - Myös tulevana kesänä luonnon monimuotoisuuden suojelua edistetään eli haitallisia vieraslajikasveja ja espanjansiruetanoita torjutaan Crowdsorsan kehittämän mobiilipelin ja kansalaisten aktiivisuuden avulla - jo **yli 60 kunnassa ja kaupungissa** ja yli 90 paikkakunnalla.
- Kunnissa toteutettu **loistava esimerkki innovatiivisten luontoa turvaavien ratkaisujen käyttöönnotosta**, erittäin kustannustehokkaasta luontotyötoiminnasta.
- Kuntien ja yritysten innovatiivisella yhteistyöllä on saavutettu merkittävää **luontotyön valtavirtaistamista – etenkin nuorille** (Suomessa jopa yli 40% osallistujista oli 13–17-vuotiaita).
- Ympäristöministeriö ja Kansainvälisen luonnonsuojeluliiton Suomen IUCN-komitea palkitsivat tämän luontoteon vuonna **2025 Suomen parhaaksi luontoteoksi**.
 - **Kunniamaininnat myös muusta luontotyöstä Suomen luonnon puolesta** myönnettiin **Vantaan ja Kauniaisten kaupungeille**. Kunniamaininnan perusteena oli erityisen arvokas ja inspiroiva työ luonnon puolesta.

Poimintoja MMM:n strategiasta ja tulostavoitteista 2026 - Esimerkkejä luontoon liittyen:

- Uusiutuvia luonnonvaroja ja luontohyötyjä käytetään monipuolisesti ja kestävästi
- Luonnon monimuotoisuus on elpymisuralla
- Luonnon virkistyskäyttöön liittyvät harrastukset ja palvelut lisäävät hyvinvointia
- Hiilinieluja ja -varastoja, kiertotaloutta ja resurssitehokkuutta vahvistetaan
- Ilmastonmuutokseen sopeudutaan ja varaudutaan
- Kotimaisia elintarvikkeita ja puhdasta vettä on riittävästi saatavilla

Miksi kuntien luontotyö ja Luontokunnat – toiminta on tärkeää jatkossakin?

**MMM:n esimerkkejä - yhteistä luontotyötä
tarvitaan etenkin toteutuksessa:**

**Kansallinen ennallistamissuunnitelma
Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia
Alueelliset LUMO-ohjelmat
Kansallinen metsästrategia
Helmi, METSO, Sotka sekä NOUSU –ohjelmat
Vieraslajien torjunta**

Kiitos Luontokunnille!

Lisätietoa:

Maa- ja metsätalousministeriö